

ETSUKO HIROSE

Op jacht naar onbekende schatten

De Japanse Etsuko Hirose begon met de piano op haar derde jaar en niet lang daarna speelde ze al Mozarts *Krönungskonzert* met orkest. Ze studeerde in Parijs, Alfred Brendel was een mentor en de eerste prijs bij het Martha Argerich Concours in 1999 opende veel deuren. Nu geniet ze een internationale carrière en grossiert in bijzondere opnamen, waarin ze met een fonkelende klank de muziek voor zichzelf laat spreken. De meest recente is een wereldpremière: de Negende van Beethoven in de bijzondere pianotranscriptie van Friedrich Kalkbrenner.

Waarom viel de keus op Kalkbrenner en niet op Liszt?

Via mijn platenlabel Mirare kwam ik in contact met een verzamelaar van zeldzame partituren. Hij toonde me alle symfonieën van Beethoven in de versie van Kalkbrenner en ik koos de negende. Heel interessant omdat hij in tegenstelling tot Liszt, zangers voorschrijft in het laatste deel en hij laat ze bovendien in het Frans zingen: *l'Ode à la joie*. Dat deed hij om Louis Philippe – de Franse koning was een liefhebber van Beethoven – een plezier te doen. René Martin, artistiek directeur van Mirare, maar ook van belangrijke festivals zoals La Folle Journée in Nantes en La Roque d'Anthéron, was meteen enthousiast en de opname werd gemaakt tijdens La Folle Journée.

Kalkbrenner was een belangrijke figuur in zijn tijd, maar als componist is hij nu vrijwel vergeten.

Dat is waar, we kennen vooral nog de anekdotes over de grote bewondering van Chopin die ook nog les nam bij Kalkbrenner. Toch schreef Kalkbrenner enkele heel charmante stukken, zoals de variaties op een mazurka van Chopin en ook enkele meesterwerken zoals het Septet op. 132 of de *Grande Fantaisie "Effusio Musica"* op. 68, maar over het algemeen is zijn muziek vooral een uiting van zijn grenzeloze virtuositeit en blijft de expressie wat achter.

Hij was wel eerder met zijn bewerkingen van de symfonieën van Beethoven dan Liszt, denk je dat hij Liszt heeft beïnvloed of geïnspireerd?

Inderdaad, maar ik denk dat Liszt zelfbewust genoeg was om zich niet te laten beïnvloeden. Hij schreef in een brief aan zijn vriend

Lambert Massart dat hij 'eigendunk terzijde' zijn eigen bewerkingen van de eerste acht symfonieën beter vond. De negende zou Liszt pas veel later bewerken. De verschillen tussen Liszt en Kalkbrenner zijn groot en voor mij is de laatste de beste, maar ik spreek alleen over de negende, de andere symfonieën zijn bij Kalkbrenner inderdaad wat onevenwichtig. Liszt streeft een orkestklank na op de piano terwijl de versie van Kalkbrenner meer klinkt alsof het origineel voor piano is gedacht. Daarmee is het wel complexer en bijna onspeelbaar. De muziek van Beethoven past sowieso goed bij de piano, het was tenslotte Beethovens eigen instrument. Dat merkte ik ook bij een opname van een arrangement van Mahlers *Des Knaben Wunderhorn* met piano à quatre-mains. Daar voelde ik toch de beperkingen van de piano, ook al hadden we vier handen, maar die waren niet echt toereikend om voor Mahlers orkestratie, met die enorme en subtiele range aan kleuren.

Kalkbrenner heeft mij altijd gefascineerd door zijn guide-mains, een uitvinding die je in staat stelt om meer ontspannen te spelen, en het is zeker geen martelwerktuig zoals vaak wordt gedacht.

Ik weet dat Kalkbrenner heel veel succes had met zijn methode gebaseerd op de guide-mains, en ik ben nieuwsgierig om het eens te proberen!

Je hebt een voorkeur voor zeer virtuoos en relatief onbekend repertoire: Alkan, Balakirev, Lyapunov, Moszkowski en nu Kalkbrenner. Je sprak ooit van een jacht naar onontdekte schatten. Hoe reageren het publiek en de concertorganisatoren?

Als je bedenkt dat er 679 opnames beschikbaar zijn van de *Appassionata* en 709 van het Keizerconcert... Ik wil iets origineels doen

en gelukkig hebben we als pianisten zoveel repertoire! Je kunt nooit alles kennen, laat staan spelen in een mensenleven. Dus waarom niet onbekende schatten verkennen die het verdienen gehoord te worden? En producers zijn vooral voor opnames op zoek naar dit soort repertoire omdat de concurrentie van bekend repertoire zeer groot is, ook nog eens van historische opnames van legendarische pianisten die heel goedkoop verzameld worden uitgebracht. In recitals probeer ik altijd grote meesterwerken te combineren met ontdekkingen. Met veel plezier heb ik gespeeld in Husum, en ik bewonder de programmeur Peter Froundjian zeer om zijn moed en ook zijn avontuurlijke en trouwe publiek. Dat alle concerten vrijwel uitverkocht zijn bewijst het succes.

Je begon met de Suzuki-methode, is die nog steeds in zwang in Japan?

Het wordt minder, maar voor mij was het geweldig, om vanaf dat ik één maand oud was, de hele dag naar opnames te luisteren van musici als Lili Kraus, Rudolf Serkin, Christian Ferras, Eugene Ormandy en wanneer ik nu die opnames hoor voel ik me heel nostalgisch. Later in mijn studententijd luisterde ik veel naar Josef Hofmann, Ignaz Friedman, Sergei Rachmaninoff en Alfred Cortot en al die andere grote kunstenaars die altijd mijn voorbeelden waren. Ik apprecieer hun frasering, cantabile, rubato en hun oprechtheid en gratie.

Je speelde samen met Cyprien Katsaris bij de opening van een nieuwe Bechstein-winkel in Parijs.

Ik ben een fan van alle geweldige merken, maar ik was heel blij om voor mij Moszkowski-CD een prachtige Bechstein tot mijn beschikking te hebben, met een magisch klankpalet die heel flexibel reageerde.

Vertel eens over het contact met Martha Argerich en Cyprien Katsaris.

Martha was mijn idool in mijn kinderjaren. Toen ik acht jaar was gaf haar *Kreisleriana* me echt een schok, ze speelde met zoveel passie, vrijheid en zo gemakkelijk! In 1999 bij haar het concours waar zij president was van de jury, was ik zo opgewonden dat ik haar eindelijk zou ontmoeten en voor haar kon spelen! Het kon me niets schelen of ik zou winnen, maar dat deed ik gelukkig wel. Ze was zeer vriendelijk en het was het begin van mijn carrière.

Cyprien hoorde ik voor het eerst op de Japanse tv toen ik 12 was en met een serie masterclasses werd hij extreem populair in Japan. Ik nam niet deel aan de masterclass, maar nam alles op en werd zijn fan. Korte tijd later ontdekte ik zijn fenomenale opname van de symfonieën van Beethoven bewerkt door Liszt en ik was totaal verbluft. Zes jaar geleden stelde een directeur van Festival Lisztomanias mij voor aan Cyprien, hij luisterde naar mij en stelde voor om samen te spelen. We maakten een cd met transcripties van Russische balletmuziek en met dat repertoire deden we twee tournees door Japan. Cyprien blijft me inspireren, als pianist en ook als mens, met zijn enorme generositeit, humor en onvoorstelbare kennis.

Je houdt van risico's nemen, wist je dat Maria João Pires het liefst invalt voor andere pianisten, omdat er dan geen tijd is om teveel na te denken.

Ik ben het daar helemaal mee eens. Ik heb dezelfde ervaring, je bent dan gedwongen je te concentreren terwijl de adrenaline stroomt! En er is geen tijd om nerveus te zijn als voor een 'normaal' concert. Maar ik neem sowieso graag risico's, ik ben niet tevreden om op safe of routine te spelen. Ik hou van de uitdagingen van nieuw repertoire, zoek mijn grenzen op en probeer nieuwe interpretaties tijdens het concert in de inspiratie van het moment. Muziek is geen voedsel uit een blikje, het verandert steeds. Je inzichten evolueren en je ontwikkelt ook als persoon, en dat heeft z'n weerslag op je spel. Ik probeer volledig in de muziek te zijn, te begrijpen wat de componist wil zeggen met zijn persoonlijkheid, zijn expressie, spel, de context van de tijd, zodat ik een sympathie kan voelen voor elke noot, zoals Pierre Boulez zei: 'elke noot heeft z'n identiteit'. Als interpreet dien je niet alleen de muziek, je moet het tot leven wekken, gegeven de omstandigheden, de zaal, de piano en je eigen conditie. Wanneer alles perfect is dan kan het magisch zijn, in een gevoel van verbinding met het publiek, op een transcendent en spiritueel niveau.

ERIC SCHOONES

www.etsukohirose.com

‘Ik apprecieer de oude meesters om hun frasering, oprechtheid en gratie.’

STÉPHANE BARBERY